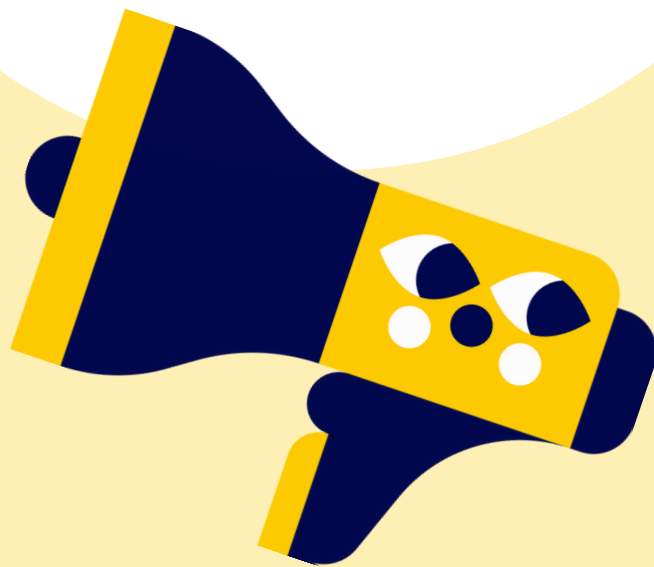
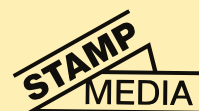

Bijlage
opinie
dossier
BLOED VOOR
BATTERIJEN
de Democratische
Republiek Congo

Lesvoorbereiding
voor leerkrachten

Bijlage 1 - Geschiedenis in beeld

Klik hier: [VRT - KLAAR: Belgisch Congo](#)

Meer dan 50 jaar waren de **Belgen de baas** in Congo, een land dat 75 keer groter is dan ons land. Eerst was het land het **persoonlijk bezit van koning Leopold II**, later werd het een Belgische kolonie. Hoe kan dat? En wat gebeurde er met de bewoners van dat grote gebied? Stijn Vercruyssen gidt ons door de geschiedenis van Belgisch Congo.

Bijlage 2 - Mediabronnen bekijken: neokolonialisme in de DRC

Klik hier: [Karrewiet - Congo is precies 60 jaar onafhankelijk](#)

Tot 1908 was Congo **alléén van Leopold II**, maar daarna werd het een kolonie van België. Congolezen mochten **niet studeren of kiezen** naar welke winkel ze gingen. Maar op 30 juni 1960 werden ze **onafhankelijk**. En mochten ze voor het eerst hun eigen leiders kiezen. (Karrewiet)

Klik hier: [Amnesty International - Democratische republiek Congo: strijdende partijen moeten bescherming van burgers voorop stellen](#)

De **regionale en internationale partners** van de Democratische Republiek Congo (de DRC) moeten druk leggen op alle partijen in het conflict in het oosten van het land om burgers te beschermen. Het gaat onder meer over de door **Rwanda gesteunde M23-strijders**, het Rwandese en Congolese leger en hun bondgenoten.

Klik hier: [Knack - Conflict in Zuid-Kivu dwingt 850.000 mensen te vluchten](#)

Het conflict in de Congolese provincie Zuid-Kivu heeft ongeveer **850.000 mensen gedwongen de regio te ontvluchten**, van wie bijna 50 procent kinderen, zo meldt het Kinderfonds van de Verenigde Naties (Unicef) vrijdag. Sinds het begin van het jaar is ook het geweld tegen kinderen in de regio sterk toegenomen.

Klik hier: [StampMedia - \(Opinie\) Van verontwaardiging naar verantwoordelijkheid: circulair begint bij Congo](#)

Smokkelroutes, greenwashing, sportswashing. In de schaduw van het **WK Wielrennen** gaat er veel aandacht naar Rwanda en diens betrokkenheid in het conflict in Oost-Congo. Maar volgens Nina Maat en Sadjo Thiam is de waarheid dat de problemen niet in Oost-Congo alleen liggen, maar in de hele **Congolese mijnsector**. “In industriële mijnen, vaak geleid door multinationals, stapelen de verhalen van mismanagement, corruptie en landonteigening zich evenzeer op.”

Klik hier: De Marker – Wat is er aan de hand in Congo?

Congo zou het rijkste land ter wereld moeten zijn, maar is dat niet door decennia aan burgeroorlogen voor onze grondstoffen. Wat is er aan de hand?

Er zijn een aantal crises in de wereld die niet de voorpagina's halen, terwijl onze aandacht juist zo veel kan betekenen voor de mensen daar. In de serie 'All Eyes On...' houden wij jou op de hoogte van een aantal rampen over de hele wereld waar jij misschien nog niet zoveel vanaf weet. Met deze keer: De Democratische Republiek Congo.

Klik hier: De Standaard – Congo's onrust

Er is zoveel aan het gebeuren in Congo, dreigt een "**regionale oorlog**"? Ontdek de recente ontwikkelingen in Congo en de rol van buurlanden zoals **Rwanda en Uganda**. Wat betekent dit voor de regio?

Klik hier: De Volkskrant – ‘Moderne slavernij is allereerst een economische misdaad’

Moderne slavernij staat wereldwijd op de agenda, mede dankzij het werk van Siddharth Kara. De gruwelverhalen over **dwangarbeid** moeten worden verteld, vindt hij. Maar er is meer nodig om deze winstgevendende business aan banden te leggen. 'Het is zaak om data te verzamelen en de economische aard van het misdrijf te begrijpen.'

Klik hier: NOS jeugdjournaal – Grote onrust in het Afrikaanse land Congo: wat is er aan de hand?

Het is erg **onrustig** in de Democratische Republiek Congo. In de **hoofdstad Kinshasa** zijn groepen boze mensen de straat op gegaan. De demonstranten willen dat andere landen in actie komen om Congo te helpen. **Een groep rebellen** neemt steeds meer gebied over in het oosten van het land. Nu zijn ze ook de stad Goma binnen gevallen. **Honderdduizenden mensen** uit de stad zijn daarom **op de vlucht geslagen**. Ook heel veel kinderen (NOS)

Klik hier: Hoser – The Miserable Story of The Congo

Congo heeft een van de **zwaarste geschiedenissen** ter wereld gekend.

Van de prekoloniale tot de postkoloniale periode zijn de mensen in Congo **uitgebuit door hun heersers**, waardoor een van de meest ellendige samenlevingen ter wereld is ontstaan. Laten we een korte blik werpen op de treurige geschiedenis, **economie** en het leven in de Democratische Republiek Congo. Let op: deze bron is in het engels.

Klik hier: Dutch IT Channel – Apple: leveranciers opgedragen geen mineralen uit Congo en Rwanda te gebruiken

Apple heeft toeleveranciers eerder dit jaar opgedragen geen mineralen meer te kopen in **Congo en Rwanda**. Dit met het oog op de conflicten die in deze landen gaande zijn.

Klik hier: NOS Jeugdjournaal – De Democratische Republiek Congo

De DRC is het op één na grootste land van Afrika. Een **groep gewapende rebellen** met de naam **M23** verovert met veel geweld steeds meer belangrijke plekken in het land. De rebellen krijgen hulp van het **leger van buurland Rwanda**.

Klik hier: Oorlog in Congo: waarom zijn we zo lief voor Rwanda?

Toen Rusland Oekraïne binnenviel, werden er al heel snel **sancties** uitgevaardigd. In Congo is een gelijkaardige situatie aan de gang, waar **M23-rebellen met de steun van Rwanda het oosten van Congo veroveren**. Waarom volgen er **geen sancties** voor Rwanda? En waarom zijn we zo lief voor president Kagame, terwijl hij een veroveringsoorlog steunt?

Klik hier: De Standaard – Oorlog in Congo: waarom zijn we zo lief voor Rwanda?

Toen Rusland Oekraïne binnenviel, werden er al heel snel **sancties** uitgevaardigd. In Congo is een gelijkaardige situatie aan de gang, waar **M23-rebellen met de steun van Rwanda** het oosten van Congo veroveren. Waarom volgen er geen sancties voor Rwanda? En waarom zijn we zo lief voor president Kagame, terwijl hij een veroveringsoorlog steunt?

Klik hier: De Marker – Groen kolonialisme

Europa dreigt zich schuldig te maken aan **groen kolonialisme**. Dat stelt Greenpeace in een nieuw rapport. Wat groen kolonialisme is, wat voor gevolgen het heeft en hoe het voorkomen kan worden, legt Juan je in deze video uit.

Klik hier: MO*Magazine – ‘Kagame gebruikt het WK wielrennen als sportswashing machine’

Vandaag start het **wereldkampioenschap wielrennen** dat voor het eerst plaatsvindt op Afrikaanse bodem. Een hele week lang kunnen we de prachtige landschappen van het gastland Rwanda bewonderen. De Rwandese journalist in ballingschap Samuel Baker Byansi maakt enkele kanttekeningen bij de organisatie ervan.

Bijlage 3 – Vragen

- **Waar gaat de mediabron over?**

(Korte samenvatting in eigen woorden)

- **Wat is het doel van de maker?**

(Bijvoorbeeld: informierend, kritisch, opiniërend, beschuldigend...)

- **Wie heeft er belang bij het onderwerp dat in de mediabron wordt aangedragen?**

(Bijvoorbeeld: regeringen, bedrijven, gewapende groepen, sportorganisaties, ngo's...)

- **Welke invloed heeft het beschreven onderwerp op de mensen in de DRC zelf?**

(Bijv. voor hun veiligheid, inkomen, leefomstandigheden, reputatie...)

- **Welke rol spelen buitenlandse landen of organisaties volgens de mediabron?**

(Bijvoorbeeld buurlanden, westerse regeringen, internationale bonden of federaties)

- **Komt er in de mediabron iets naar voren dat te maken heeft met uitbuiting of machtsongelijkheid tussen rijke en armere landen?**

(Denk aan grondstoffen, politiek, handel, sportevenementen, media-aandacht...)

- **Hoe reageert de internationale gemeenschap (bedrijven, regeringen en organisaties) op de ethische kwesties die in de mediabron aan bod komen?**

(Bijv. mensenrechten, milieuschade, 'sportswashing'...)

- **Wat vind jij zelf opvallend of nieuw aan de mediabron?**

Bijlage 4 – Casussen: Ethische dilemma's

Werk met **fictieve casussen** waarin bedrijven en beleidsmakers moeilijke keuzes moeten maken. **Elke groep krijgt een casus**. De groepjes beslissen wat ze zouden doen en deze keuze **beargumenteren**. Geef aan dat elke keuze gevolgen heeft en dat er geen "perfecte" oplossing is.

Let op: deze casussen zijn een simulatie en dus niet gebaseerd op feiten.

Casus 1: Apple & Kinderarbeid – Stoppen of Betrekken?

Apple ontdekt dat **een leverancier in de DRC gebruik maakt van kinderarbeid** in een kobaltmijn. Als ze de samenwerking stopzetten, raken duizenden families hun enige bron van inkomen kwijt. Als ze blijven samenwerken, legitimeren ze kinderarbeid. Wat zouden jullie doen als jullie CEO van Apple waren?

Opties:

- De samenwerking stopzetten, maar met het risico dat kinderen en hun families in nog slechtere omstandigheden belanden.
- Investeren in betere werkomstandigheden, maar daarmee indirect accepteren dat ze samenwerken met een problematische leverancier.
- Publiekelijk afstand nemen, maar via een tussenbedrijf toch de grondstoffen blijven inkopen, om de schijn van ethisch ondernemen hoog te houden.

Casus 2: Tesla & Terrorisme – Geld of Geweten?

Tesla koopt kobalt in via een tussenhandelaar. Er komt bewijs naar boven dat die tussenhandelaar een deel van het geld gebruikt om **rebellenegers te financieren**. Die legers plunderen dorpen en verkrachten vrouwen. Echter, alternatieve bronnen zijn veel duurder en minder efficiënt. Als Tesla overstapt, worden hun batterijen veel duurder, wat hun positie op de markt verzwakt en de groene transitie kan vertragen. Wat zouden jullie kiezen?

Opties:

- Stoppen met Congolees kobalt en overgaan op ethische mijnbouw, maar daardoor Tesla's winst en concurrentiepositie schaden.
- Investeren in lokale hervormingen, maar dan blijven ze voorlopig bijdragen aan het conflict.
- Niets doen, en het probleem negeren – "andere bedrijven doen het ook."

Casus 3: De EU & Wetgeving – Boycot of Samenwerking?

De Europese Unie wil strengere wetgeving invoeren om ervoor te zorgen dat bedrijven geen 'bloedkobalt' meer inkopen. Grote bedrijven lobbyen echter tegen deze wet, omdat het de kosten zou verhogen en Afrikaanse economieën zou schaden. Wat zouden jullie stemmen als jullie in het Europees Parlement zaten?

Opties:

- Strikte wetgeving invoeren, waardoor multinationals hun verantwoordelijkheid moeten nemen, maar Congolese mijnwerkers mogelijk massaal hun job verliezen.
- Een milde wetgeving invoeren, die ethische handel stimuleert zonder bedrijven af te schrikken, maar waarbij de uitbuiting niet volledig wordt gestopt.
- Geen wetgeving invoeren, en de markt zelf laten reguleren, in de hoop dat bedrijven uit zichzelf voor ethische mijnbouw kiezen.

Casus 4: De Consument & Zijn Dure Geweten

Een consument in België wil een '**eerlijke**' **smartphone**, maar de enige ethische optie, de Fairphone, is duurder, minder krachtig en heeft een slechtere batterij dan een iPhone. Welke telefoon kiezen jullie?

Opties:

- Toch de Fairphone kopen, en zo bijdragen aan een beter systeem, maar zichzelf benadelen met een minder goed toestel.
- Een tweedehands iPhone kopen, zodat hij niet direct bijdraagt aan de industrie, maar nog steeds gebruikmaakt van een "fout" product.
- Een normale iPhone kopen, omdat "één persoon minder die een iPhone koopt" geen verschil maakt op de wereldmarkt.

Casus 5: Regeringen & Hun Belangen – Mensenrechten of Economische Winst?

De regering van België heeft **sterke economische banden** met multinationals die grondstoffen uit de DRC halen. Belgische bedrijven en banken investeren in mijnbouwprojecten in Oost-Congo, terwijl de overheid zich naar buiten toe profileert als **verdediger van mensenrechten**. Er zijn sterke aanwijzingen dat sommige van deze Belgische bedrijven profiteren van kinderarbeid en corruptie in de DRC. Activisten en journalisten brengen deze misstanden aan het licht en eisen strengere maatregelen. De Belgische regering komt onder druk te staan. Een beslissing dringt zich op. Wat vinden jullie dat de regering moet kiezen?

Opties:

1. Strengere wetgeving invoeren die Belgische bedrijven verbiedt om in de DRC te investeren zolang mensenrechten worden geschonden. Dit zou de Belgische economie schade toebrengen, want bedrijven verliezen winstgevendende deals en de DRC kan economische steun verliezen.
2. Dialoog aangaan met de DRC en internationale bedrijven om geleidelijk hervormingen door te voeren. Dit kan effectief zijn, maar regeringen en bedrijven kunnen misbruik maken van de trage vooruitgang om toch winsten te blijven maken zonder echte verandering.
3. Niets doen en het probleem negeren, onder het argument dat het aan de Congolese regering is om de problemen op te lossen. België blijft economisch genieten, maar draagt bij aan corruptie en geweld in de regio.

Casus 6: Het Koloniale Verleden van België – Herstelbetalingen of Niet?

Activisten en Congolese politici eisen dat **België officieel excuses aanbiedt** en herstelbetalingen doet. Dit zou betekenen dat België miljarden euro's zou moeten investeren in de DRC, als **compensatie** voor de uitbuiting tijdens de koloniale periode. Maar niet iedereen is het hiermee eens. Welke keuze vinden jullie dat er gemaakt moet worden?

Opties:

- België biedt officiële excuses aan en betaalt herstelbetalingen. Dit zou historisch onrecht erkennen en Congo financieel helpen, maar kan politiek en economisch moeilijk liggen in België. Wie betaalt die herstelbetalingen?
- België biedt excuses aan, maar zonder herstelbetalingen. Dit erkent het verleden, maar de DRC blijft met de economische gevolgen zitten. Is dat eerlijk?
- België doet niets en argumenteert dat “het verleden het verleden is”. Dit vermijdt politieke spanningen, maar houdt koloniale ongelijkheid in stand en zorgt voor woede bij Congolezen.
- België investeert in de DRC, maar zonder het “herstelbetalingen” te noemen. Bijvoorbeeld door ontwikkelingshulp en samenwerkingsprojecten. Dit lijkt een compromis, maar blijft een Belgisch gecontroleerde manier van hulp.

Casus 7: Rwanda & Sportswashing – Fietsen voor het Imago

Rwanda organiseert het WK Wielrennen. Het land staat echter onder kritiek omdat het beschuldigd wordt van het steunen van gewapende groepen in Oost-Congo, waar miljoenen mensen ontheemd zijn. Mensenrechtenorganisaties vinden dat internationale sportfederaties Rwanda niet hadden mogen kiezen als gastland. Het WK in Rwanda wordt gezien als een historische kans voor Afrikaanse wielrenners en er is al miljoenen euro's in de voorbereiding geïnvesteerd. Welke keuze zouden jullie maken als wielerbond?

Opties:

1. De wielerbond verplaatst het WK naar een ander land om mensenrechtenredenen, maar dat schaadt het Afrikaanse wielrennen en brengt financiële verliezen met zich mee.
2. Het WK blijft in Rwanda, maar de bond gebruikt het evenement om openlijk aandacht te vragen voor het conflict in de DRC en dringt aan op dialoog over mensenrechten.
3. De bond doet niets en focust enkel op sport, met het argument dat politiek en sport gescheiden moeten blijven.